

АНОТАЦІЯ

Білоконь А.С. Створення та діяльність державних комісій допомоги дітям (1920–1930-х рр.). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 032 Історія та археологія. – Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, 2021.

Сучасне становище української незалежної держави, здійснення її соціальної політики передбачає поєднання діяльності державних інституцій та громадськості у наданні допомоги дітям, їх матеріально-побутовому та соціокультурному забезпеченні. З огляду на це доцільним є вивчення особливостей створення та організації діяльності державних комісій, які співпрацювали з громадськими комітетами, радами, товариствами, що ставили за мету надання допомоги дітям, розв'язували освітні, соціальні та культурні проблеми дитинства у 1920–1930-х рр. Метою радянської держави та цих організацій стало об'єднання зусиль органів влади та соціуму в боротьбі з дитячою злочинністю, безпритульністю та бездоглядністю, поліпшення побутових умов дитячих закладів, харчування та медичного обслуговування неповнолітніх.

Вивчення позитивного досвіду здійснення радянською державою соціальної політики, заходів з організації допомоги дітям, створення інституції, що стояли на захисті дитячого населення, розв'язання проблем дитячої безпритульності і бездоглядності, соціального сирітства сприятиме забезпеченню комплексного підходу до вирішення сучасних соціальних та освітньо-культурних проблем неповнолітніх з боку державних інституцій, закладів освіти, вчителів, соціальних працівників, батьків, громадських організацій. Це допоможе посиленню співпраці держави і громадськості у питаннях соціокультурного забезпечення дітей, налагодженню взаємодії органів виконавчої влади із закладами освіти, охорони здоров'я, сім'ями з питань допомоги дітям, сприятиме усвідомленню дорослими цінності дитинства та материнства. Звернення до наукової розробки проблеми історії

створення та діяльності державних комісій допомоги дітям, боротьби з дитячою безпритульністю сприятиме отриманню більш об'єктивних знань про особливості організації, методи, загальні та регіональні проблеми формування і діяльності установ, що займаються вирішення означеної наукової проблеми, та допомагатиме в генерації нових ідей.

Практична значимість дисертації полягає в тому, що сформульовані й обґрунтовані в ній теоретичні положення, узагальнення і висновки дозволяють розширити наукові уявлення про організаційно-правові засади створення та діяльності державних комісій допомоги дітям в УСРР/УРСР 1920– 1930-х рр. Матеріали і результати дослідження можуть бути використані в курсах історичних дисциплін, вбудованих в логіку освітніх програм закладів вищої освіти, скласти основу спецкурсу для студентів, які проявляють інтерес до проблеми державної соціальної політики у питаннях охорони дитинства, створення державних комісій з надання державної допомоги дітям, становлення і розвитку дитячих будинків, профілактики девіантної поведінки неповнолітніх. Висновки дисертації можуть використовуватися в системі органів державного управління.

Матеріали дисертаційного дослідження можуть надати допомогу в теоретичному і практичному вирішенні багатьох сучасних проблем організації та функціонування державних організацій, комісій, комітетів, благодійницьких фондів, соціальних установ для дітей і підлітків, центрів допомоги дітям, соціально-реабілітаційних центрів для неповнолітніх, дитячих будинків.

Дисертаційне дослідження виконано із застосуванням широкої джерельної бази. Використання архівних та опублікованих документів створили можливості для комплексного і цілісного вивчення процесу створення та організації діяльності державних комісій допомоги дітям 1920– 1930-х рр. Більшість джерел, залучених до написання дисертаційної роботи, раніше не публікувалися, значна частина з них ще не використовувалися істориками і введені до наукового вжитку вперше. Їх інформаційні

можливості, поєднання та взаємоперевірка дозволили створити відносно повну і всебічну картину завдань та діяльності державних комісій допомоги дітям окресленого хронологічного періоду, що сприяло вирішенню поставлених в дисертації завдань. Ступінь достовірності результатів проведеного дослідження визначається правильним вибором теоретичних підходів і методів історичного дослідження, які послідовно використовувалися у роботі.

Аналіз джерел та літератури засвідчив відсутність цілісного науково-історичного дослідження, в якому б об'єктивно були розкриті теоретичні та практичні аспекти організації радянською державою інституцій, завданням яких допомоги дітям, їх соціального захисту та забезпечення у 1920–1930-х рр.

У ході дослідження виявлено причини погіршення життєвих умов дитячого населення, дитячої безпритульності та злочинності, визначено ступінь впливу політичних та соціально-економічних чинників на розвиток цих негативних явищ, показана зростаюча роль соціально-економічних та психологічних передумов погіршення становища дітей, їх безпритульності та злочинності.

З'ясовано, що зі встановленням радянської влади в Україні почалося створення цілого комплексу державних органів, громадських організацій, які були покликані надавати активну і дієву допомогу дітям, ліквідувати дитячу безпритульність. Встановлено, що в реальній політиці, здійснюваній радянською владою, соціальна політика не мала першочергового значення. Ставка на економічну ефективність не завжди поєднувалася із соціальною захищеністю населення, особливо дітей.

Складна ситуація, що склалася в досліджуваний період стосовно підростаючого покоління, вимагала організації відповідних структур та прийняття заходів практичного характеру. В УСРР питаннями захисту дитинства займалися багато відомств, але в основному Наркомати освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, створені Всеукраїнська комісія в

справах неповнолітніх, Центральна комісія допомоги дітям при ВУЦВК та товариство «Друзі дітей». Нестача матеріальних ресурсів змусив радянський уряд в умовах голоду 1921–1923 рр. дозволити діяльність закордонних благодійницьких організацій. З метою акумулювання грошових засобів для надання допомоги дітям, боротьби з дитячою безпритульністю та злочинністю було створено фонд імені В. Леніна. З'ясовано, що практично всі відомства мали складнощі з організацією своєї роботи, наданні реальної і невідкладної допомоги дітям через неналежне фінансування.

На створення повної системи соціальної охорони дитинства на той час бракувало фінансових можливостей держави, тому основним напрямом діяльності створених державою комісій стала боротьба з дитячою безпритульністю і, як її наслідком, з дитячою злочинністю, а також профілактика цих явищ. Система заходів із захисту дитинства в досліджуваний період на практиці полягала у наданні дітям місця для проживання, забезпечення харчуванням, а потім – у вихованні, навчанні і соціалізації безпритульних дітей, правовому захисті неповнолітніх правопорушників, частково – в наданні допомоги дітям з неповних сімей та найбідніших верств населення.

У роботі розглянуто діяльність державних комісій з організації допомоги дітям, попередження подальшого зростання рівня дитячої безпритульності і злочинності, з поліпшення життєвих умов неповнолітніх, охорони дитинства. У представленому дослідженні з'ясовано труднощі та суперечності процесу створення системи соціального захисту дітей, організації діяльності державних комісій допомоги дітям, формування громадських організацій та фондів, покликаних надавати практичну допомогу дітям як в державі в цілому, так і на місцях. Проаналізовано діяльність різноманітних вітчизняних та зарубіжних громадських організацій з надання допомоги дитячому населенню України. Розглянуто взаємовідносини державних та громадських організацій. Узагальнено досвід розвитку системи соціального захисту дитинства і її модернізація з

урахуванням реальних суспільних потреб 1920-х – 1930-х рр. Здійснено аналіз союзного та українського законодавства з цього питання.

Досить гостро в досліджуваний період постала проблема правопорушень серед неповнолітніх. За існування безпритульності обмежити до мінімуму дитячу злочинність було неможливо. Суттєвими причинами, що сприяли здійсненню неповнолітніми правопорушень, була і зловмисна роль дорослих, які залучали дітей до злочинної діяльності. Боротьбою зі злочинністю неповнолітніх в основному займалися правоохоронні органи. В УСРР створювалися органи правової охорони неповнолітніх, ключовими з них стали Комісії в справах неповнолітніх, але остаточно мережа даних організацій сформувалася лише в другій половині 1920-х рр.

Узагальнено ключові напрями діяльності державних комісій, а також громадських організацій з надання допомоги дітям. До них відносимо діяльність з утримання дитячих установ; індивідуальне патрунування дітей; надання державою дотацій та підтримка відділів народної освіти, закладів охорони здоров'я на місцях, а також організація допомоги через місцеві органи виконавчої влади, товариства юних ленінців; адресна індивідуальна допомога; реєвакуація дітей; боротьба з дитячою безпритульністю і бездоглядністю; заходи з охорони материнства та дитинства.

Соціальну сферу тогочасної держави було принесено в жертву заради відновлення народногосподарського комплексу країни. Виходячи із принципів економії грошових і продовольчих ресурсів, різко скоротилося фінансування соціальної сфери, здійснювався принцип покриття місцевих витрат місцевими ж засобами. Мережа установ соціального забезпечення передавалися на зовсім не підготовлений для цих завдань місцевий бюджет, що призводило до скорочення мережі, погіршення стану установ, що залишалися. Страждали від цього перш за все найменше захищені верстви населення, у першу чергу діти, загострювалися такі соціальні проблеми, як безробіття, дитяча безпритульність, злочинність, зростала захворюваність і смертність.

Встановлено, що джерела фінансування діяльності державних комісій допомоги дітям були формувалися з місцевих податків і зборів, добровільних пожертв, а також зборів і відрахувань, прибутків від підсобних підприємств, лотерей, казино; продажу піонерської атрибутики, газет, журналів, брошур; внески та відрахування від осередків товариств та громадських організацій; субвенцій на відділи охорони здоров'я та відділи народної освіти; збори із нетрудового населення.

Розкрито суть заходів державних комісій з ліквідації дитячої безпритульності, досліджено зміну моделі боротьби з цим асоціальним явищем. Подано аналіз чинників, що породжували дитячу безпритульність, оцінку ефективності діяльності державних та місцевих органів влади, створених ними міжвідомчих комісій з реалізації державних заходів допомоги дітям. З'ясовано, що складні соціально-економічні умови життя впливали на поширення дитячої злочинності і безпритульності. Створити сприятливі умови для проживання дітей в дитячих будинках та інших установах державі не вдавалося, тому втечі дітей з таких закладів набували масового характеру. Встановлено діяльність державних комісій з реалізації державних заходів соціально-трудової адаптації неповнолітніх, створення виробничих майстерень у дитячих будинках.

З'ясовано, що організація «місячників» та «тижнів допомоги дітям» як цілеспрямована система, що дозволяла викорінювати соціальні і економічні причини дитячої безпритульності та бездоглядності, пошуку додаткових джерел залучення коштів та інших матеріальних ресурсів для підтримки дітей, у тих умовах повністю себе виправдала. При організації подальших заходів, спрямованих на боротьбу з безпритульністю, такі заходи допомоги дітям й надалі залишалися актуальними.

Ключові слова: СРСР, УСРР, державні комісії, Центральна комісія допомоги дітям, Комісія в справах неповнолітніх, товариство «Друзі дітей», голод, безпритульність, патронат.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Білоконь А.С. Роль державних і громадських організацій у подоланні дитячої безпритульності та бездоглядності в УСРР 1920-х рр. *Гілея: науковий вісник*. 2019. Вип. 144. С. 16–20.
2. Білоконь А.С. Діяльність державних органів у боротьбі з дитячою безпритульністю та бездоглядністю в УСРР 1920-х рр. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. 2019. Том 30 (69) № 4. С. 13–19.
3. Білоконь А.С. Становлення нормативно-правової бази й організаційних основ державної допомоги дітям в УСРР 1920-х рр. *Старожитності Лукомор'я*. 2021. № 4 (7). С. 137–144.
4. Білоконь А.С. Допомога дітям УСРР закордонними організаціями у першій половині 1920-х рр. *Zaporizhzhia Historical Review*. 2021. Vol. 3–4(55–56). С. 397–403.

Статті у наукових виданнях інших держав

5. Чучалін О.П., Білоконь А.С. Організація державної допомоги безпритульним та безоглядним дітям в Українській СРР 1920-х рр. *Krakowskie Studia Małopolskie*. 2020. Nr 2 (26) S. 46–66.
6. Bilokon Anastasiia. The activities of public organizations in overcoming the child homelessness and neglect in the Ukrainian SSR in the 1920s. *Przegląd Nauk Historycznych*. 2020. Nr 2. S. 321–335.

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

7. Білоконь А.С. Поняття дитячої безпритульності 1920–1930-х рр. у дослідженнях сучасних українських науковців. *Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка–2019»*: матеріали XXI Всеукраїнської наукової конференції молодих учених

(Черкаси, 18–19 квітня 2019 р.). Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2019. С. 13–15.

8. Білоконь А.С. Державні органи влади у допомозі дітям в 1920–1930-х рр. *Пріоритетні напрями вирішення актуальних проблем суспільних наук*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18–19 жовтня 2019 р.). Одеса: ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2019. С. 6–10.

9. Білоконь А.С. Функціонування державних і громадських організацій у подоланні дитячої безпритульності та бездоглядності у 1920-ті роки. *Актуальні тенденції розвитку суспільних наук в Україні*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 8-9 листопада 2019 року). Київ: ГО «Київська наукова суспільствознавча організація», 2019. С. 6–10.

10. Білоконь А.С. Діяльність державних органів допомоги дітям в 1920-ті рр. *Теорія та практика сучасної науки та освіти*: матеріали Міжнародної наукової конференції (м. Дніпро, 29–30 листопада 2019 р.). Дніпро: СПД «Охотник», 2019. С. 195–197.

11. Білоконь А.С. Подолання дитячої безпритульності та бездоглядності в УСРР у 1920-х роках. *Україна. Європа. Світ. Історія та сучасність*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6–7 грудня 2019 р.). Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2019. С. 14–18.

12. Білоконь А. С. Заходи громадських організацій УСРР у допомозі дітям 1920-х рр. *Рівень ефективності та необхідності впливу суспільних наук на розвиток сучасної цивілізації*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 21–22 лютого 2020 р.). Львів: ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2020. С. 38–42.

13. Білоконь А.С. Охорона дитинства в СРСР та Європі у 1920–1930-х рр. *Науково-теоретичні аспекти вирішення глобальних проблем сучасності*:

матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 16–17 квітня 2021 р.). Дніпро: НО «Відкрите суспільство», 2021. С. 5–10.

14. Білоконь А.С. Дитяча безпритульність та безоглядність в УСРР у 1920–1930-х рр. *Суспільні науки та сучасність: актуальні питання*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 16–17 квітня 2021 р.). Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2021. С. 41–45.

***Опубліковані праці, які додатково відображають наукові
результати дослідження***

15. Білоконь А.С. Причини виникнення дитячої бездоглядності та безпритульності в радянській Україні в 1920-х рр. *III Таврійські історичні наукові читання*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29–30 березня 2019 р.). Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2019. С. 5–10.

16. Білоконь А.С. Діяльність органів влади Української СРР в організації державної допомоги безпритульним та безоглядним дітям в 1920-х рр. *Actual trends of modern scientific research: materials of the 2nd International scientific and practical conference* (Munich, August 16-18, 2020). MDPC Publishing, Munich, Germany. 2020. S. 152–159.

17. Білоконь А.С. Державна допомога безпритульним та безоглядним дітям в УСРР в 1920-ті рр. *V Таврійські історичні наукові читання*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2–3 квітня 2021 р.). Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2021. С. 9–12.

ABSTRACT

Bilokon A.S. Creation and activities of the state commissions of children's aid in the 1920s -1930s. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for the PhD degree, in specialty 032 History and Archeology. – Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, 2021.

The current situation of the independent Ukrainian state and the implementation of its social policy involve cooperation of the state institutions and the public in providing assistance to children, their everyday material and social cultural support. Thus, the research of the peculiarities of the creation and functioning of the state commissions which cooperated with public committees, councils, societies and were designed to help children, solve educational, social and cultural problems of childhood in the 1920s and 1930s seems to be expedient. The aim of these organizations and the Soviet state was to consolidate the efforts of the authorities and the society in the fight against juvenile delinquency, homelessness and neglect, to improve the living conditions of children's institutions, food supply and medical care for minors.

Researches of the best practices in the sphere of the implementation of the social policy by the Soviet state, its measures to organize assistance to children, the establishment of institutions to protect children, solving problems of child homelessness and neglect, social orphanhood will contribute to a comprehensive approach in solving current social and educational problems of minors by the state, educational institutions, teachers, social workers, parents, public organizations. They will also help in strengthening cooperation between the state and the public on issues of social and cultural support of children, establishing cooperation between the executive authorities and educational, health care institutions, families in child care matters, promoting awareness of the values of childhood and motherhood. The appeal to the topic is quite motivated as it will help in obtaining more objective knowledge about the organization and methods, general and regional problems of formation and activities of institutions

dealing with children's aid, fight against child's homelessness and neglect and in generating new ideas.

The practical significance of the obtained results consists of the theoretical principles, systematized data and conclusions which are formulated and substantiated in the work. They allow to expand scientific ideas about organizational and legal bases of creation and activities of the state commissions of the children's aid in the Ukr.SSR / USSR of the 1920-1930 s. Conceptual issues and results of the research can be used in the courses of historical disciplines, built into the logics of educational programs of the higher education institutions. They can form the basis for a special course for students who are interested in the problem of state social policy in child protection, creation of state commissions of state assistance to children, formation and development of orphanages, prevention from minors' deviant behaviour. The conclusions of the thesis can be used in the system of public administration.

The research materials can complement the theoretical and practical solution of different acute problems of establishment and functioning of state organizations, commissions, committees, charity funds, social institutions for children and adolescents, child care centers, social rehabilitation centers for minors, orphanages.

The research was conducted using a wide source base. The use of archival and published documents created opportunities for a comprehensive and holistic study of the creation and organization of state commissions of children's aid in the 1920s - 1930s. Most of the sources involved in the dissertation were first processed and introduced into scientific circulation for the first time. Their information capabilities, combination and mutual verification allowed to create a relatively complete and comprehensive picture of the tasks and activities of the state commissions of children's aid of the outlined chronological period, which contributed to the solution of the tasks set in the dissertation. The degree of reliability of the results of the study is determined by the correct choice of the theoretical approaches and methods of historical research, which have been consistently used in the work.

The analysis of the sources and literature showed the lack of a comprehensive scientific and historical study, which could objectively reveal the theoretical and practical aspects of the organization of institutions by the Soviet state, whose task was to help children and to provide their social protection and welfare in the 1920s and 1930s.

The research identified the causes of deterioration of children's living conditions, child homelessness and crime; the degree of influence of political, social and economic factors on the development of these negative phenomena was determined; the growing role of social, economic and psychological preconditions in deteriorating children's life, their homelessness and crime was clarified.

The authors found out that the creation of the whole complex of state bodies, public organizations, which should provide active and effective assistance to children, to eliminate their homelessness began soon after the Soviet power had been established in Ukraine. It was stated that the social policy was not of the paramount importance for the Soviet government. The focus on economic efficiency was not always combined with the social protection of the population, especially children.

The difficult situation with youngsters, which developed during the studied period, required the organization of appropriate bodies and using practical measures. In the USSR, many departments dealt with child protection issues, but mainly the People's Commissariats of Education, Health, Social Protection did it. The Ukrainian Commission on Minors, the Central Commission of Assistance to Children at the All-Ukrainian Central Executive Committee, and the "Children's Friends Society" appeared. The lack of material resources forced the Soviet government in the times of famine of 1921-1923 to allow the activities of foreign charity organizations. In order to accumulate funds for providing assistance to children and fighting child homelessness and crime, V. Lenin Fund was established. It was found out that almost all departments had difficulties in organizing their work, providing real and urgent assistance to children due to inadequate funding.

At that time, the state lacked enough money to create a complete system of social protection of children, so the main activities of the commissions created by the state became the fight against child homelessness and, as a consequence, juvenile delinquency, as well as prevention of these phenomena. The system of protecting measures in the studied period included provision children with a place to live, food, education. Later - training and socialization of the homeless children, legal protection of juvenile offenders, partially – helping children from single-parent families and the poorest people.

The authors examined the activities of state commissions of assistance to children, aiming at prevention of further growth of child homelessness and crime, and improving the living conditions of minors and child protection. The presented study clarified the difficulties and contradictions in the process of creating the system of children's social protection, organizing the activities of state commissions of children's aid, the formation of public organizations and funds which matter was to provide practical assistance to children in the whole country. The activities of various home and foreign public organizations in providing assistance to the children of Ukraine have been analyzed in the work. The relationship between the state and public organizations was examined.

The experience of the development of the system of social protection of childhood and its modernization taking into account the real social needs of the 1920s - 1930s was generalized. The analysis of the union and Ukrainian legislation on this issue was carried out.

The problem of juvenile delinquency became quite acute during the studied period. It was impossible to minimize juvenile delinquency having homelessness. Significant reasons that contributed to the commission of juvenile delinquency was the malicious role of adults who involved children into the criminal activities. The fight against juvenile delinquency was mainly carried out by law enforcement agencies, then the bodies of the legal protection of minors were created in the Ukr.SSR, the Commission on Minors' matters was the key one, but finally the network of these organizations was formed only in the second half of the 1920s.

The key areas of activities of the state commissions, as well as public organizations of providing assistance to children have been summarized in the work. They are: the maintenance of children's institutions; individual patronage of children; state grants and support of public education departments and local health care facilities, as well as the assistance through local executive bodies, the Society of Young Leninists; targeted individual assistance; re-evacuation of children; fight against child homelessness and neglect; measures to protect motherhood and childhood.

The social sphere of the the state of that period was sacrificed for the restoration of the national economy of the country. Based on the principles of saving money and food resources, financing of the social sphere was sharply reduced, and the principle of covering local expenses by local means was implemented. The network of social security institutions was transferred to the local budget, which was not prepared for these tasks at all, which led to the reduction of the network and the deterioration of the remaining institutions. The least protected groups of the population, first of all children, suffered from it, such social problems as unemployment, child homelessness, crime, morbidity and mortality increased.

It appeared that the sources for funding of the state commissions of assistance to children were formed from local taxes and fees, voluntary donations, as well as fees, income from subsidiaries, lotteries, casinos; sale of the pioneer symbols, newspapers, magazines, brochures; contributions from the societies and public organizations; subventions to health departments and public education departments; fees from the non-working population.

The essence of measures of the state commissions on liquidation of child homelessness is substantiated, the change in the model of the struggle against this antisocial phenomenon is investigated. The analysis of the factors that gave rise to child homelessness, the assessment of the effectiveness of state and local authorities, the interdepartmental commissions created by them to implement state measures of help to children are presented. Difficult social and economic living

conditions have been found to affect the spread of juvenile delinquency and homelessness. The state failed to create favourable conditions for children to live in orphanages and other institutions, so the escape of children from such institutions became widespread. The activities of the state commissions on realization of the state measures of social and labor adaptation of minors, creation of industrial workshops in orphanages are established.

It was found that "months" and "weeks of assistance to children" as a purposeful system to eradicate the social and economic causes of child homelessness and neglect made it possible to find additional sources of funds to support children. And in those conditions such practice was fully justified, moreover, while organizing further measures aimed at combating homelessness, such events continued to be relevant.

Key words: Ukr.SSR, USSR, state commissions, Central Commission of Assistance to Children, Commission on Minors, "Children's Friends Society", hunger, homelessness, patronage.

LIST OF AUTHOR'S PUBLICATIONS

Research works in which the main scientific results of the thesis are published

Articles in scientific professional publications of Ukraine

1. Білоконь А.С. Роль державних і громадських організацій у подоланні дитячої безпритульності та бездоглядності в УСРР 1920-х рр. Гілея: науковий вісник. 2019. Вип. 144. С. 16–20.

2. Білоконь А.С. Діяльність державних органів у боротьбі з дитячою безпритульністю та бездоглядністю в УСРР 1920-х рр. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. 2019. Том 30 (69) № 4. С. 13–19.

3. Білоконь А.С. Становлення нормативно-правової бази й організаційних основ державної допомоги дітям в УСРР 1920-х рр. Старожитності Лукомор'я. 2021. № 4 (7). С. 137–144.

4. Білоконь А. С. Допомога дітям УСРР закордонними організаціями у першій половині 1920-х рр. *Zaporizhzhia Historical Review*. 2021. Vol. 3–4(55–56). С. 397–403.

Articles in scientific journals of other countries

5. Чучалін О.П., Білоконь А.С. Організація державної допомоги безпритульним та безоглядним дітям в Українській СРР 1920-х рр. *Krakowskie Studia Małopolskie*. 2020. Nr 2 (26) S. 46–66.

6. Bilokon Anastasiia. The activities of public organizations in overcoming the child homelessness and neglect in the Ukrainian SSR in the 1920s. *Przegląd Nauk Historycznych*. 2020. Nr 2. S. 321–335.

Research works which certify the approbation of the materials of the thesis

7. Білоконь А.С. Поняття дитячої безпритульності 1920–1930-х рр. у дослідженнях сучасних українських науковців. Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка–2019»: матеріали XXI Всеукраїнської наукової конференції молодих учених (Черкаси, 18–19 квітня 2019 р.). Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2019. С. 13–15.

8. Білоконь А.С. Державні органи влади у допомозі дітям в 1920–1930-х рр. Пріоритетні напрями вирішення актуальних проблем суспільних наук: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18–19 жовтня 2019 р.). Одеса: ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2019. С. 6–10.

9. Білоконь А.С. Функціонування державних і громадських організацій у подоланні дитячої безпритульності та бездоглядності у 1920-ті роки. Актуальні тенденції розвитку суспільних наук в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 8-9 листопада 2019 року). Київ: ГО «Київська наукова суспільствознавча організація», 2019. С. 6–10.

10. Білоконь А.С. Діяльність державних органів допомоги дітям в 1920-ті рр. Теорія та практика сучасної науки та освіти: матеріали Міжнародної наукової конференції (м. Дніпро, 29–30 листопада 2019 р.). Дніпро: СПД «Охотник», 2019. С. 195–197.

11. Білоконь А.С. Подолання дитячої безпритульності та бездоглядності в УСРР у 1920-х роках. Україна. Європа. Світ. Історія та сучасність: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6–7 грудня 2019 р.). Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2019. С. 14–18.

12. Білоконь А. С. Заходи громадських організацій УСРР у допомозі дітям 1920-х рр. Рівень ефективності та необхідності впливу суспільних наук на розвиток сучасної цивілізації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 21–22 лютого 2020 р.). Львів: ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2020. С. 38–42.

13. Білоконь А.С. Охорона дитинства в СРСР та Європі у 1920–1930-х рр. Науково-теоретичні аспекти вирішення глобальних проблем сучасності: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 16–17 квітня 2021 р.). Дніпро: НО «Відкрите суспільство», 2021. С. 5–10.

14. Білоконь А.С. Дитяча безпритульність та безоглядність в УСРР у 1920–1930-х рр. Суспільні науки та сучасність: актуальні питання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 16–17 квітня 2021 р.). Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2021. С. 41–45.

Published works that additionally reflect scientific results of the research

15. Білоконь А.С. Причини виникнення дитячої бездоглядності та безпритульності в радянській Україні в 1920-х рр. III Таврійські історичні наукові читання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29–30 березня 2019 р.). Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2019. С. 5–10.

16. Білоконь А.С. Діяльність органів влади Української СРР в організації державної допомоги безпритульним та безоглядним дітям в 1920-х рр. Actual trends of modern scientific research: materials of the 2nd International scientific and practical conference (Munich, August 16-18, 2020). MDPC Publishing, Munich, Germany. 2020. S. 152–159.

17. Білоконь А.С. Державна допомога безпритульним та безоглядним дітям в УСРР в 1920-ті рр. V Таврійські історичні наукові читання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2–3 квітня 2021 р.). Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2021. С. 9–12.